

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В РИНКОВИХ УМОВАХ

В умовах ринкової економіки основною метою підприємств є забезпечення ефективної виробничо-господарської діяльності. Для цього підприємство повинне мати достатньо фінансових ресурсів (власних та залучених). Це обумовлено тим, що тільки за рахунок власних коштів підприємство не завжди може збільшувати обсяги виробництва, тому виникає потреба в залученні коштів. Жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємства, його ліквідності, фінансової стійкості, зокрема кредитоспроможності.

При наданні кредитів підприємству банк перш за все стикається з необхідністю оцінки його кредитоспроможності. Згідно з вітчизняним законодавством, кредитоспроможність – наявність у боржника (контрагента банку) передумов для проведення кредитної операції і його спроможність повернути борг у повному обсязі та в обумовлені договором строки [1]. Ця процедура, згідно чинного законодавства України, є обов'язковою, і її результати істотно впливають як на результати конкретних кредитних угод, так і на ефективність кредитної діяльності банку в цілому. Для позичальника оцінка кредитоспроможності є важлива тому, що від її результату залежить, в якому обсязі буде наданий кредит і чи буде він наданий взагалі. Внаслідок цього постає актуальним питання розробки та впровадження інструментарію управління кредитоспроможністю підприємства [2].

На сьогодні не існує єдиної думки щодо визначення сутності поняття “кредитоспроможність” та щодо підходів до її оцінки. В економічній енциклопедії зазначається, що кредитоспроможність – це сукупність фінансових і матеріальних можливостей одержання і сплати кредиту в установленій термін і у повній сумі. Визначається наявністю у підприємства відповідних коштів, обсягів основних і оборотних засобів для гарантування своєчасної сплати передбачених договором позичених сум [3, с. 317].

Для досягнення необхідного рівня кредитоспроможності потрібно здійснювати ефективне управління нею. Управління кредитоспроможністю підприємства можна визначити як сукупність управлінських дій, спрямовану на розробку і реалізацію управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням достатнього потенціалу підприємства для повернення кредитних ресурсів і сплати відсотків за користування ними [4, с. 240].

Основними методами в управлінні кредитоспроможністю є:

- регулювання залишків на розрахункових та позичкових рахунках підприємства;
- управління основними засобами;
- робота з дебіторами і кредиторами;
- грамотна збутова політика;
- підвищення конкурентоспроможності продукції;
- розробка продуманих бізнес-планів [5, с. 232].

На нашу думку, управління кредитоспроможністю підприємства передбачає формування системи цільових параметрів управління фінансовим станом, а саме: управління майновим станом, фінансовою стійкістю, ліквідністю активів, діловою активністю, рентабельністю. Так, управляючи ліквідністю, ми управляємо інвестиційними ризиками. Ефективно управляючи фінансовою стійкістю, ми маємо можливість, з одного боку, зменшити рівень інвестиційного ризику, пов'язаного зі структурою формування інвестиційних ресурсів, а з іншого – можемо підвищити раціональність використання джерел фінансування виробничої діяльності підприємства, що є суттєвими моментами для інвестора. Ефективно управляючи рентабельністю, ми тим самим збільшуємо прибутковість та підвищуємо кредитоспроможність підприємства. А також першочерговим етапом у покращенні кредитоспроможності підприємства є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу.

Отже, управління кредитоспроможністю підприємства – це процес планування, аналізу, організації, мотивації, контролю, пов'язаний із забезпеченням такого стану фінансових ресурсів, їх формуванням і розподілом, який дозволяє підприємству отримувати та погашати кредитні зобов'язання в повному обсязі та у визначений строк.

Література

1. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями / Затверджене Постановою Правління Національного банку України від 25.01.2012 р. № 23 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1202.375.3&nobreak=1>.
2. Дутченко О.О. Врахування галузевого фактору при визначенні кредитного рейтингу позичальника / О.О. Дутченко // Економічний простір. – 2011. – № 45. – С. 148-154.
3. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера / За ред. Р. Дяківа. – К.: Міжнародна економічна фундація, 2000. – 704 с.
4. Корольова-Казанська О.В. Методологічні засади управління кредитоспроможністю підприємства / О.В. Корольова-Казанська // Науковий вісник. – Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2010. – Вип. 1 (32). – С. 239-245.
5. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. навч. посіб. / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.